

การตามล่าหาจระเข้ตาเดียวที่หายไปใต้ม่านน้ำหมัน

มีแต่คนบ้าที่คิดแบบนี้ ผมเดินลงสันเท้าออกไปยืนสงบใจนอกบ้าน ไม่มีใครตี้อันเท้าพ่ออีกแล้ว ไม่ว่ายุคไหนสมัยไหนขนาดป่วยนอนจมอยู่หลายเดือน ร่างกายผ่ายผอมขาดตัวราวแมวโซยุอยู่บนเตียง ไม่ยอมกินข้าวกินปลา บ่นว่าปวดท้อง ญาติพี่น้องเอ่ยปากว่าจะพาไปหาหมอในโรงพยาบาลประจำอำเภอแต่พ่อกลับส่ายหัวไม่รับรู้โลกภายนอกใด ๆ ทั้งสิ้น พ่อต้องการเพียงเลือดจระเข้ ผมจึงต้องกลับมาดูแลพ่อซึ่งเป็นคนประหลาด แม่เคยพูดอย่างนั้น ขนาดคนในหมู่บ้านยังไม่มีใครอยากคบกับพ่อเลย อาจเป็นเพราะพ่อเป็นสายลับของทหารบกของคอมมิวนิสต์ในเขตจัดตั้ง อำเภอนาแห้วแตกกระเจิง ใครจะชอบขี้น้ำพ่อได้ในเมื่อบรรพบุรุษของคนในแถบนี้ต้องสูญเสียชีวิตฝังจมอยู่ตามเนินเขาแบบไร้ญาติ

พ่อเคยหล่นลงไปหลุมกับดักของพวกทหารป่า ไม่แหลมเจาะทะลุตรงพุงบาดเจ็บสาหัส ร้องโอดโอยระงมป่า เสียงนกแสกขานรับกันเป็นทอด ๆ มีดวงไฟลูกโพล่งโชติช่วง พ่ออาการหลอน ร้องสุดเสียง มือไขว่คว้าต่อสู้กับผีกระสือกำลังจะเข้ามาตามกลิ่นเลือด พอดีแม่เป็นสหายเข้ามาพบหมายสังหารกลบดินฝังร่างนั้น แต่เกิดเปลี่ยนใจไหว้วานให้เพื่อนสหายแบกร่างนำมาวางไว้ชายน้ำหมัน ปล่อยให้เป็นเหยื่อของสิงสาราสัตว์ก็แล้วแต่บุญกรรมนำแต่งเอาเองเกิด

พ่อรอดชีวิตมาได้ พวกทหารไปพบในยามรุ่งสางพาไปส่งโรงพยาบาล แผลเป็นปูดโปนเต็มตัว พ่อมักเล่าให้ใครต่อใครฟังว่าเป็นวีรกรรมการต่อสู้ด้วยมือเปล่ากับจระเข้ดูออกมาจากถ้ำใต้น้ำไล่ฆ่าคน พ่อต้องใช้วิชาอาคมปราบมัน รอยแผลเป็นเกิดจากรอยฟันแหลมคมของจระเข้ เสียงของพ่อจะเงียบสนิทเมื่อเห็นแม่เดินเข้ามาใกล้ เหมือนลุ่มเสียงถูกดูดมลายกลายเป็นหมอกหนาปกคลุมบ้านริมน้ำของเรา พ่อคงอายุที่เล่าจินตนาการเกินจริงในวงเหล้าต่อหน้าแม่ ส่วนแม่สรุปความเพี้ยนของพ่อว่าเป็นเพราะความผิดของแม่เองที่สร้างหลุมพรางครั้งแรก ไม่คิดว่าจะได้ผลชะงัดนัก อาจทำให้ลบความจำของพ่อได้ถึงเพียงนี้ หลังมีประกาศคำสั่งที่ 66/2523 ให้คอมมิวนิสต์ออกจากป่า กลับคืนมาสู่เมืองเป็นผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย สมัยพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี แม่ก็ได้พบกับพ่ออีกครั้งในงานล้างพระธาตุศรีสองรัก

ในงานแม่ต้องหาน้ำจากลำน้ำหมันที่ไหลคดโค้งรอบวัด เพื่อจะหาไปยื่นให้ผู้ชายนำไปล้างพระธาตุอีกทอดหนึ่ง ตามกฎที่ยึดมายาวนานผู้หญิงมีสิทธิเข้าไปได้แค่ฐานเจดีย์เท่านั้น งานบุญใหญ่แม่แต่งตัวเต็มยศ เสื้อผ้าทอมือหลังฤดูทำนา เสียงปลากะโดดฮุบเหยื่อ นกกินปลาปากสีแดง ตัวน้ำเงินโฉบมากินปลาอีกทอดหนึ่ง แม่ค่อย ๆ ก้มใช้ถังจ้วงตักน้ำใสไหลแรง ก้อนดินชายฝั่งทรุดตัว ร่างของแม่ลื่นไหลตกลงไปในแม่น้ำ เสียงของแม่กรีดร้องให้คนช่วย เสียงตุ้มมีคนกระโดดน้ำตามเป็นร่างของพ่อที่ดำผุดว่ายน้ำราวกับเป็นจระเข้เข้าไปลากร่างของแม่เข้ามาถึงฝั่งได้อย่างปลอดภัย

เมื่อหัวใจของแม่ได้แนบชิดกับรอยแผลเป็นของพ่อ มันเต้นผสมกลายเป็นเนื้อเดียวกัน เหมือนเลือดไหลเวียนถ่ายเทเข้าไปร่างของกันและกัน อากาศร้อนผ่าวไปทั้งร่างดังมีประกายไฟวิ่งผ่าน หากใครแหงนมองตรงชายน้ำจะเห็นฝูงผีเสื้อบินเป็นวงกลม เสียงปลากกระโดดดังจ๋อม ๆ เป็นเพลงเห่กล่อม เนิ่นนานกว่าพ่อจะคลายอ้อมกอดวางร่างแม่ไว้ตรงโคนต้นไม้

แม่จึงหนีตามไปอยู่กับพ่อในคืนวันเพ็ญ นัดหมายตรงหน้ารั้วพระธาตุ แล้วก็กราบว่าจะครองรักกัน ลั่นเสียงคำอธิษฐาน ฟ้าคำรามตอบรับ คล้ายเสียงวิญญาณผีผัวเมียที่สร้างตำนานอุทิศร่างเฝ้าพระธาตุเป็นสักขีพยาน

หลังจากนั้นพ่อต้องไปทำพิธีขอมาเช่นผีบ้านผีเรือนในยามบ่าย ด้วยหัวหมู 1 หัวและไก่ 7 ตัว ขนมต้มแดง หมากพลู ดอกไม้รูปเทียนและผ้าขาวม้า และสไบขาวแล้วต้องเลยไปฝากตัวเป็นลูกพี่ลูกเทียมกับเจ้าพ่อกวนที่หอน้อยเป็นอันเสร็จพิธี พ่อพาแม่ไปอยู่บ้านตนเองชายน้ำหมัน ทำไร่นาบนเชิงเขา เวลาว่างพ่อจะดำผุดดำว่ายไล่จับปลาไม่เกรงกลัวตำนานจระเข้ใต้เมืองบาดาลแต่อย่างใด

ผมเกิดในปีที่ปฏิทินโหราทำนายว่าปีนั้นมีนางสงกรานต์ชื่อนางทงสะเทวี ทรงพาหุรัด ทัดดอกทับทิม อาภรณ์แก้วปัทมราช (ทับทิม) ภัทษาหารอุทุมพร (ผลมะเดื่อ) พระหัตถ์ขวาทรงจักร พระหัตถ์ซ้ายทรงสังข์ เสด็จนั่งมาเหนือหลังครุฑเป็นพาหนะเกณฑ์พิรุณศาสตร์ อาทิตยเป็นอธิบดีฝน บันดาลให้ฝนตก 400 ห่าตกในเขจักรวาล 160 ห่า ตกในป่าหิมพานต์ 120 ห่า ตกในมหาสมุทร 80 ห่า ตกในโลกมนุษย์ 40 ห่า

หรือฝนฟ้าจะทำทายน่าทำนาย แม่ปวดท้องในวันพายุหอบเอาลมฝนมากลบเสียงหวีดร้องของแม่ ต้นไม้ล้มระเนระนาด พ่อพนมมืออธิษฐานขอให้เจ้าพ่อกวนปกปักรักษา แล้วผมก็คลอด้วยฝีมือของพ่อก่อนที่หมอต้าแยจะมาถึง

ปีต่อมาหลังจากพ่อเลิกเหล้ายาพาผมไปถวายตัวเป็นลูกพี่ลูกเทียม พ่อก็ได้รับการเสนอชื่อเสียงทนายในพิธีคัดเลือกพ่อแสนจันทร์แทนคนเก่าที่ตายไป สืบสานจากโคตรตระกูลเดียวกันเป็นตำแหน่งฝ่ายซ้ายของนางเทียม เริ่มจากเจ้าพ่อกวนทำพิธีในหohlenาง พ่อต้องแต่งชุดนุ่งขาวห่มขาว ปฏิบัติถือศีล 7 วันกับลูกพี่ลูกน้องอีกหลายคน พ่อดีใจดีใจกับตำแหน่งใหม่ที่ได้รับนับเป็นเกียรติแก่วงศ์ตระกูลและลรอยร้าวในอดีตเมื่อครั้งสงครามแย่งชิงประชาชน

พ่อยังสนุกกับงานในตำแหน่งพ่อแสนจันทร์ต้องทำหน้าที่ร่วมประกอบพิธีหลายอย่าง พร้อมเจ้าพ่อกวนและที่สำคัญในพิธีเบิกพระอุปคุต งานบุญพระเวศ งานยิ่งใหญ่ประจำปีของอำเภอ จนพ่อหลงลืมแม่ไป

ตอนเด็ก ๆ พ่อมักจะสอนให้ผมว่ายน้ำเคียงข้างพ่อไม่ต้องหวั่นเกรงจระเข้ใต้บาดาลแต่อย่างใด พ่อยืนยันถึงคาถาอาคมที่ได้รับการถ่ายทอดจากเจ้าพ่อกวน ผมจึงว่ายน้ำเก่งและร่างกายแข็งแรงกว่าใคร ถึงขนาดเป็นตัวแทนไปแข่งระดับจังหวัดกวาดเหรียญมาคล้องคอ พ่อจะบอกว่าเพราะผมเป็นลูกพี่ลูกเทียมอยู่ใต้ความคุ้มครองของเจ้าพ่อกวนไม่ว่าจะอยู่แห่งหนตำบลใด

ในช่วงเรียนประถม พ่อและแม่ก็จะเล่าเรื่องความเป็นมาของตัวเองบ่อย ๆ ยามว่างงาน แถมยังบังคับให้เขียนบันทึกเอาไว้กันลืม แม่ก็บอกว่าไม่มีใครรู้ใครตรึงเจ้าศักราชนอกจากตัวเราเอง ทำให้ผมเป็นนักเขียนบันทึก ยิ่งตอนที่ครูภาษาไทยให้เขียนเรื่อง “ผีตาโขน” ในวิชาเรียงความ ผมได้คะแนนเต็มทีเดียว

ผมจำได้ว่าในงานบุญหลวง ครูประจำชั้นต้องเกณฑ์นักเรียนไปเดินแห่ขบวนผีตาโขน เอาคะแนนมาชู้ พ่อจะหากาบมะพร้าวมาแต่งทำเป็นจุกและเขียนหน้าบนหัวหนึ่งข้าง นำเศษผ้าเหลืองของวัดมาต่อ คลุมหัวคลุมหน้าพร้อมกระดิ่งวัวคาคอแว เสียงดังกรู๊งกรู๊งเข้าขบวนแห่พระเวสสันดรเข้าเมือง มีเสียงแคนเป่าประกอบพร้อมนางรำ เริ่มต้นขบวนจากสถานีตำรวจเดินตามถนนแก้วอาสาไปร่วมขบวนกับชาวบ้านที่แห่เจ้าพ่อกวนมาจากบ้านเดินตรงประตูวัดโพธิ์ชัย หลังจากทีวนรอบโบสถ์ไป 3 รอบแล้วเป็นอันเสร็จพิธี

หลาย ๆ อย่างเปลี่ยนไป ตอนผมเรียนมัธยมศึกษาชื่อเสียงของงานแห่ผีตาโขนเริ่มมีชื่อเสียงกลายเป็นงานดังบรรจุในแผนโปรโมทระดับประเทศ ขบวนแห่เริ่มใหญ่โตมีนักท่องเที่ยวแน่นขนัด มีการประกวดหน้ากากผีตาโขนประติประดอยด้วยสีสันงดงาม มีชุดเสื้อผ้าทันสมัย ไม่ได้ใช้เศษผ้าเหลืองจากวัดแบบเดิม ชาวต่างชาตินิยมซื้อหน้ากากกลับไปด้วยทำให้ขายดิบขายดี จนทุกบ้านหันมาทำหน้ากากจำหน่ายแทนที่เสร็จพิธีจะนำไปทิ้งในแม่น้ำหมันแบบเดิม แถมยังมีร้านเหล้าเบียร์มีจำหน่ายรายรอบ ยามดึกเพื่อนผมจึงเต้นกันด้วยอาการชวนเซกิ้นหึ่งไปตาม ๆ กัน

พ่อกับแม่เริ่มมีปากเสียงกันบ่อย ๆ พ่อเริ่มแอบไปกินเหล้าท้ายหมู่บ้าน บ่าวลือหนาหูว่าพ่อแอบไปคบหากับแม่หม้ายแพนเก่าสาวโรงงานกลับมาจากสมุทรปราการ พ่อหายหน้าไปเป็นอาทิตย์ มักอ้างว่าไปหาใบสะทอนมาคั้นทำน้ำปรุงรสใส่ขวดขาย แม่พาผมไปตามหา ตะโกนเรียกพ่อ เมื่อไปถึงบ้านหลังนั้น พ่อเดินลงมาจากข้างบนบ้านมายืนประจันหน้ากัน

เสียงของพ่อแผดเสียงราวกับจระเข้ดุร้าย ดวงตาโปนโต ฟาดหาดังโครมคราม ด่าทอแม่ย้อนไปถึงความคิดต่างชั่วการเมืองสมัยเข้าป่า พ่อบ้าคลั่งด้วยฤทธิ์เหล้าขาวบวกกับความอันธพาลใจ ทำนบฝายกั้นน้ำพังหลาย ผมตะลึง พ่อตบหน้าแม่ ใบหน้าแม่สิ้นสะท้านไม่มีน้ำตาจากแม่ให้เห็นสักหยด แม่หันหลังคว่ำแขนผมกลับไปบ้าน ผมรับรู้แม่บิบบนผมแน่นจนกระดูกแทบหัก

หลังเลิกงานแห่ผีตาโขนในปีนั้นแม่ก็หายไปไม่ยอมกลับบ้าน พ่อไม่ได้ออกมาตามหาเพราะมัวยุ่งกับพิธีกรรมของพ่อแสนและคงคิดว่าแม่คงกลับมาเอง ผมเปิดไฟรอแม่ตลอดคืนจนสว่างคาตาแม่ก็ไม่ยอมกลับมาผมจึงต้องไปก่อไฟหุงหาอาหารยามเช้า ไม่น่าเชื่อเลยว่าไม่ว่าจะใช้วิธีไหน ไฟก็ไม่ยอมติดเชื้อ ผมได้แต่นั่งร้องไห้สะอึกสะอื้น

พ่อก็จะไปนั่งนั่งสงบตรงชายน้ำ พุดคุยกับอะไรสักอย่างที่ไร้ตัวตนพร้อมกับปาดน้ำตา และจะลดเสียงลงเมื่อเข้ามาอยู่ในบ้าน ผมกับพ่อพูดกันน้อยคำ พ่อเริ่มฝ่ายผมลงไม่ค่อยกินข้าว เหมือนกับวิญญาณได้ออกจากร่างไป

หลังจากจบชั้นมัธยมปลายผมต้องหนีพ่อไปเป็นทหารเรือ ผมสอบผ่านเกณฑ์วิชาการและว่ายน้ำอย่างสบาย ต้องละทิ้งหมู่บ้านที่ปกคลุมไปด้วยหมอกและความลึกลับ พ่อพาผมไปไหว้เจ้าพ่อกวนและไปถวายต้นผึ้ง ณ พระธาตุศรีสองรัก

พ่อถอดผมแน่น ผมไม่ได้ยินเสียงหัวใจของพ่อเต้นเลย แม่คงนำหัวใจของพ่อไปด้วย พ่อยังคงเจียบบังไม้เอ่ยคำพูดใด ๆ สายลมสงบนิ่ง นกหยุดร้องเพลงจับปลันมีก้อนเมฆเคลื่อนมาบดบังแสงอาทิตย์ชั่วขณะ

นาน ๆ ผมจะกลับบ้านอาจเป็นเดือนและเป็นปี พร้อมมีข่าวลือลมผ่านปากชาวบ้านว่าแม่ไปเป็นหมอนวดอยู่เยอรมัน จนกระทั่งได้ข่าวว่าพ่อป่วยหนักผมจึงรีบมาดูใจครั้งสุดท้าย

ก่อนผมเดินทางมาถึงเกิดพายุฤดูร้อนพัดพามาเมฆฝนตกลงมาร่วมสัปดาห์ น้ำท่วมหนัก มีข่าวร้ายว่าจระเข้ตาเดียวในบ่อเลี้ยงของท่านนายกเทศมนตรีหลุดออกไป มันดุร้ายไล่กัดวัวควายที่ลงไปแช่น้ำ ชาวบ้านต่างหวาดผวาต้องระดมคนทั้งอำเภอตามล่าแต่ก็ยังไม่พบไม่รู้จะไปกอดานอยู่วังไหนของสายน้ำสีเหลืองขุ่นหม่น

พ่อรับฟังข่าวนี้ประกายตาวิบวิบรับสั่งให้ผมไปซื้อเลือดจระเข้มาให้ ผมจำยอมสั่งผ่านระบบออนไลน์จากเอเยนต์จากฟาร์มในตัวเมืองจังหวัดเลยแบบด่วนพิเศษในราคาหลายพันบาท เมื่อรถตู้นำกล่องโฟมสีขวามาส่ง ผมเทเลือดสด ๆ ใส่แก้วเติมเหล้าขาวผสมลงไป พ่อลุกขึ้นมาดื่มจนหมดแก้วแล้วแก้วเล่าราวผีปอบตายอดตายโซ พ่อบอกว่าพ่อเป็นจระเข้แล้วทำอาการอ้าปากหา หลังตาปรือนอนคว่ำหน้าอยู่บนเตียงพร้อมทั้งสลัดขาไปมาบอกให้กับอากาศอันว่างเปล่า

ผมต้องลาพักร้อนมาหลายวันและอยู่ร่วมพิธีแห่บุญพะเหวด คินนี้พ่อมีอาการกระฉับกระเฉงราวกับได้ฟื้นคืนชีพเมื่อได้ดื่มเลือดของจระเข้ รบเร้าให้พาไปร่วมพิธีเบิกพระอุปคุต ผมคงคิดค้านอะไรไม่ได้ พ่อสวมชุดขาว ผมไปส่งพ่อไปราวตี 3 ณ วัดโพธิ์ชัย พิธีเริ่มยามตีกลอง ๑๑ โอน้ำหนาวเย็นโซยมาถึงในโบสถ์ คณะพ่อแสนและนางแตงได้รับมอบหมายจากเจ้าพ่อกวนให้ทำพิธีบวชพราหมณ์

เมื่อเจ้าอาวาสวัดบวชพราหมณ์ให้แก่เจ้าพ่อแสนจึงกล่าวคำอาราธนาพระอุปคุต จากนั้นพ่อแสนและคณะพร้อมขบวนแห่มีชาวบ้านถือฉัตร ธง ของข้าว มีดดาบยาวและปืน ถือโคมไฟเดินตรงไปยังลำน้ำหม่น จากนั้นพราหมณ์กล่าวคาถาอาราธนาพระอุปคุต

พ่อผมหรือพ่อแสนจันทร์ยืนพนมมือตรงตลิ่ง กระโดดลงไปในน้ำในจุดที่ลึกที่สุดกระทบได้ถึงสายน้ำอันเยือกเย็นจนร่างไหวสะท้าน คว่าได้ก้อนหินกลมหรืออยู่ในกำมือรีบโผล่พ้นเหนือน้ำ พร้อมตะโกนถามพราหมณ์ว่า “ใช้พระอุปคุตไหม” มีเสียงตอบรับว่า “ใช่” ร่างของพ่อแสงจันทร์ต้องสุดลมหายใจเข้าปอดลึกแล้วกระโดดลงไปอีกครั้งควานหาก้อนหินก้อนใหม่ ครั่งนี้เหมือนน้ำ มีแรงกระเพื่อมจนไม่สามารถจะบังคับร่างกายให้ทรงตัว เมื่อกลับใจคว่าก้อนหินมาได้เตรียมจะชูเหนือผิวน้ำ

จับพลันร่างพ่อถูกวัตถุคล้ายใบพัดพัดตัวจนชวนเซ ตัวมันคล้ายเหยียบนาถมหิวมาว่ายตรงมา
 อ้าปากมารับร่างของพ่อ การต่อสู้ได้เริ่มขึ้นเป็นพัลวัน คนบนตลิ่งมองด้วยความตะลึง ผมเห็นพ่อ
 กลายร่างเป็นจระเข้ตัวใหญ่ไม่แพ้กัน ต่างฝ่ายต่างโรมรันฟันตู

เสียงปืนดังหลายนัดรัวซ้ำจากปลายกระบอกของขบวนพ่อแสน ร่างจระเข้สะดุ้งร้องเสียง
 หลงแหวกว่ายไปยังเวียงฟ้า เลือดชั้นสีแดงฉานไหลบ่ขุนคลัก ก่อนที่ร่างทั้งสองจะจมดิ่งลงสู่ใต้น้ำ จู่ ๆ
 สายฝนก็เทลงมาอย่างกระหน่ำ ชะล้างเลือดให้จางหายไปกับสายน้ำหมัน

ผมเปลื่อยมี มีแต่คนบ้าที่คิดแบบนี้
 ผมเขียนบันทึกหน้าสุดท้ายไว้แบบนี้

ผู้เขียน

ภาณุพงษ์ คงจันทร์

เคยสนุกกับการสอนสาขาจิตวิทยาในมหาวิทยาลัย ผันตัวเองมาเป็นคนเขียนอิสระเต็มตัว ใฝ่มอง
 ความเป็นไปในสังคม รื่นรมย์กับการอ่านและการเขียนต่อไป

แรงบันดาลใจ มุมมอง หรือสิ่งที่ต้องการนำเสนอ

ทุกเดือนขณะนั่งรถทัวร์ผ่านอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย จะเห็นภาพสองข้างทางปกคลุมไป
 ด้วยเมฆหมอกราวเมืองลึกลับในหุบเขา ด้วยความกระหายใคร่รู้จึงแวะร่วมงานล้างพระธาตุศรีสอง
 รัก งานเลี้ยงผี และงานเทศกาลแห่ผีตาโขน ทุก ๆ ปีรวม 7 ครั้งต่อเนื่องกัน ฟังเรื่องเล่า ตำนาน
 นิทานและแนวคิดทางการเมืองสมัยเข้าป่า น้ำตาและเสียงหัวเราะ ล้วนแต่เป็นเรื่องเล่ามหัศจรรย์
 คล้ายมีเสียงเรียกร้องให้ตามหาความลึกลับนั้น

จึงขอปะติดปะต่อนำเรื่องเล่าเหล่านั้นมาเล่าต่อ เป็นสะพานสะท้อนความเชื่อ วิถีชีวิตผู้คน
 แห่งยุคสมัย ความรักจะโอบร้อยเราไว้แม้โลกจะหมุนไปไกลแสน

ความรู้สึกหรือมุมมองในการเขียนหลังจากเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมวรรณกรรมสนาม

ได้โคจรมาเจอโค้ชระดับมืออาชีพ ปลุกพลังในการเขียนให้นำเสียงเรียกร้องจากภายใน ถ่ายทอดออกมาเป็นตัวหนังสือ แถมยังถกเถียง ชัดเกลา ประหนึ่งปั้นดินโคลนให้กลายเป็น อนุสาวรีย์ ได้เปิดกะโหลกเห็นกระบวนการเรียนรู้ว่า การสร้างงานศิลปะระหว่างความงามของ วรรณศิลป์และข้อมูลแนวมานุษยวิทยาจะมาประกอบสร้างรังสรรค์ให้งดงามได้อย่างไรกัน

ตอนนี้หันกลับไปมองถิ่นกำเนิดที่จากมาไกล ด้วยสาตาที่เปลี่ยนไป ตามหารากเหง้าและ ตัวตนของเราเอง วางแผนจะเขียนเรื่องสั้นชุดใหม่ในแนวมานุษยวิทยา เริ่มจากการสัมภาษณ์และ แสวงหาข้อมูลจากเรื่องเล่าที่ไม่มีในตำราเรียน แท้จริงแล้วสิ่งเหล่านี้รายล้อมใกล้ชิดแนบตัวเรา

นับเป็นความสุขอีกอย่างหนึ่งที่ได้เข้ารับการอบรมฯ เปิดเปลือยให้เห็นตัวตนของเราเอง จึง ถือเป็นโชควาสนายิ่งแล้วในชีวิตนี้